

• Tore Helgesson med sin jättegädda. Den fångades med spinnspö och vägde nästan 13 kilo.

Ett sånt jättenapp!

TORRBÖLE(VK)
Häromdagen fick Tore Helgesson, Hallen, Nordmaling, ett ordentligt napp när han fiskade i Öre älv nedanför Laxforsen, Torrböle.

På en vobbler högg en stor gädda. Efter en dryg kvart hade han fisken

i land. Gäddan vägde 12,75 kilo och var 117 centimeter lång.

— Det är verkligen bra att få bort sådana här storgäddor från älven, säger han stolt över storgäddan. Han berättar dock att han var väl rustad med ett kraftigt spö och 0,4 lina.

● — Den här stora vildlaxen släpper vi upp i älven igen, säger Ivan Sandström och visar en laxhane på 13 kg. Uppgången på lax i Öre älv är den bästa på drygt 20 år.

Ivan håvar lax som aldrig förr i Öre älv

I laxfällan i Öre älv nappar det som aldrig förr.

— Här håvar vi in lax på lax, säger Ivan Sandström och Torbjörn Arvidsson.

I Öre älv, av många ansedd som den mest underutnyttjade laxfiskeälven i länet, går det lax som aldrig förr.

När VK häromdagen besökte laxfällan i Håknäs var det sex laxar i fällan. Någon dag tidigare var det 15 laxar samtidigt in i fällan.

— Under de senaste 20 åren har det aldrig gått så här mycket lax i älven, säger Bo Sundquist, ordförande i Öreälvens fiskevårdsområde och är nästan lyrisk över att berätta om de stora laxarna. Laxen är mycket grov och här uppskattar Sundquist medelvikten kring strax under tio kilo.

Under en knapp månad har ett drygt 40-tal laxar som fångats in släppts upp i älven. Laxar och öringar kring fem kilo har tagits

och placerats i speciella avelsbassänger.

— Det här är så tungt att vi är två killar som jobbar med det, säger Ivan Sandström när han fångar in en 13 kilos sprattlande laxhane i en stor häv. Laxen vägs och sedan släpps den upp i älven. Fällan vittjas dagligen. Det är endast de större fiskarna som blir kvar, den mindre fisken kan passera mellan gallren.

— Här kan man verkligen prata om att håva in fisk, skrattar Ivan Sandström när han tillsammans

med Torbjörn Arvidsson vittjat fällan med sex laxar.

Den största laxhanen vägde 13 kg och till detta var en hona på 12 kg och en annan på 11 kg. Laxhonen strax under fem kilo placerades i avelsbassängen och de övriga fick följa med de stora upp för älven.

Trots att uppgången av lax varje år ökar i Öre älv är det inte så många fångstrapporter som kommer in. Något längre fram i sommar sker den stora uppgången av öring i älven.

ANDERS WIKMAN

Laxtunneln blev tre milj dyrare

NORDMALING (VK)
I dag lördag invigs Sveriges första laxtunnel i Fällforsen i Lögde älv.

Men trots högtidlig invigning är det ekonomiska inte löst. Laxtunneln blev nämligen mer än dubbelt så dyr som planerat. 6,2 miljoner kronor mot beräknade 2,7 miljoner kronor.

Byggtentreprenörens slutfaktura på 3,1 miljoner kronor är inte betald och tickar med en räntekostnad som nu är mer än 300 000 kronor.

— Eftersom totalentreprenören i sitt anbud inte hade något förbehåll om att berget kunde vara av dålig kvalitet finner vi ingen anledning att betala mer än vad som redan är gjort.

Det säger kommunalrådet i Nordmaling, Sture Lindgren, och slår bort tanken på att kommunen ska betala ut mer än vad som redan är gjort. Han hänvisar till kommunens tekniske chef Sune Höglander som för tillfället är på semester.

Från entreprenören, Nordmalings Byggen AB, hävdar Dan Brömster att kommunen hela tiden begärt de extraarbeten som uppstod och att detta är extraarbeten utanför en offert med förbehåll om dåligt berg.

• Går till skiljedomstol

Efter flertalet förhandlingar mellan kommunen och totalentreprenören om slutfakturan från november på 3,1 miljoner kronor går nu entreprenören till skiljedomstol för att få rättelse. Från kommunens sida har man sträckt sig så långt att man erbjudit entreprenören ett bud på cirka 400 000 kronor. Detta har dock förkastats eftersom man i praktiken är 2,1 miljoner kronor från varandra. Skulle entreprenören

helt få igenom sina anspråk i en skiljedom åker kommunen dessutom på att betala upplupen ränta som för närvarande är cirka 300 000.

Twisten gäller rent juridiska tolkningar av avtal och muntliga överenskommelser. Kommunen hävdar även att entreprenören brustit i att föra erforderliga dagboksanteckningar.

Enligt vad VK erfar ligger de ökade kostnaderna i att berget var så dåligt att av den 72 meter långa tunneln var man tvungen att gjuta halva sträckan. På den sträcka där berggrunden kunde nyttjas var man efter krav från yrkesinspektionen tvungen att armera och spruta med betong. Detta förde med sig ett helt annat arbetsmoment och dessutom drog det med sig ordentliga förseningar eftersom tunneln skulle vara klar redan före förra sommaren.

Tidigast i augusti slår skiljedomstolen fast om det är byggtentreprenören eller kommunen som skall stå för extrakostnaderna.

Från projektet Västerbottenslax har tidigare Anders Karlsson ansett att kostnaderna för laxtunneln med extrakostnader bör stanna vid 3,6 miljoner kronor. Både kommunen och entreprenören har anlitat advokater för att sköta de juridiska frågorna.

ANDERS WIKMAN

• Torbjörn Sandström, Nordmalings Sveits och Plåt entreprenad, och Anders Karlsson, projektet Västerbottenslax diskuterar vattennivån. I dag lördag invigs Sveriges första laxtrappa i Fällforsen, Lögde älv. Trappen blev dock dubbelt så dyr som beräknat. 6,2 miljoner kronor i stället för 2,7 miljoner kronor. FOTO: OWE FREDRIKSSON

50 000 kronor att hämta

NORDMALING: I januaridragningen av penninglottetiet utföll en 50 000 kronorsvinst till Nordmaling. Denna vinst är ännu inte uthämtad och förfaller om knappa 14 dagar. Nummret på vinstlotten är 838. Från januaridragningen är 16 penninglottersvinster på totalt 105 000 kronor icke uthämtade.

Samerna: 93-07-07 -Vi är klämda av byråkratin

NORDMALING (VK)
Samerna kommer sannolikt att tvingas skjuta och gräva ner de renar som ännu återfinns på vinterbetesområdena i skogslandet. 1 000-talet djur befaras beröras och värdet uppgår till minst ett par miljoner kronor.

— Vi är klämda mellan byråkratiska lagar. Vi får inte ha renarna kvar och vi får inte slakta dem och sälja köttet. Vi får heller inte flytta dem upp till fjällen, säger Leif Larsson, ordförande i Vilhelmina södra sameby.

Han menar att länsstyrelsens beslut att hota samerna med vite om inte deras renar är borta från skogslandet har trängt samerna mot väggen.

— Enda lagligt acceptabla tycks vara att skjuta dem och därefter gräva ner dem, säger Leif Larsson.

Samernas önskan under vintern om hjälp i form av statligt bidrag till utfodring av sina svältdrabbade renhjordar hörsammades inte fullt ut, och det som lämnades räckte inte för att ge mat åt djuren under den tid som behovet fanns. För att klara den akuta situationen släpptes renarna på allt större områden för att de själva skulle kunna hitta mat.

När de sedan skulle samlas ihop för transport tillbaka upp till fjällen var hjordarna spridda över så stora områden att alla djur inte återfanns. Det är effekterna av detta som nu blommat upp i form av klagomål från ortsbefolkningen.

• Förbjuden mark

Problemet berör mer eller mindre alla samebyar i länet

men är för närvarande fokuserat på Vilhelmina norra sameby samt Vapstens sameby. Så många som uppemot ett 1 000-tal djur beräknas i dag ströva omkring på numera otillåta områden i länet, marker som under barmarkspenningen ska vara fria från renar.

Samtidigt är samerna ur djurskyddssynpunkt förbjudna att transportera renarna med lastbil. Risken för stångskador under transporten har av jordbruksverkets veterinärer uppfattats som så överhängande att det införts ett generellt transportförbud.

— Under sommaren är det inte lämpligt att transportera renar tätt packade i lastbilar, konstaterar Tord Constenius, avdelningsdirektör på jordbruksverket.

• Förbjuden försäljning

Samerna kan inte heller, som många tror, sälja okontrollerat kött vidare. Livsmedelsverket har diskuterat en sådan möjlighet, men förslaget har dragits tillbaka. Det har alltså inte skett någon förändring från och med 1 juli.

— Slakten måste ske med sedvanliga mobila slakterier, kylrum och veterinärkontroller, säger Olov Sikku vid länsstyrelsens rennäringsenhet.

Att dra i gång en sådan organisation är däremot ekonomiskt uteslutet mot bakgrund av det låga köttpriset, anser samerna som fortfarande är villrådiga över den situationen de står inför. Olov Sikku tror även han att enda alternativet är att skjuta och gräva ner djuren.

Levande och betraktade ur avelssynpunkt är värdet på 1 000 renar uppemot 2,5 miljon kronor.

OWE FREDRIKSSON

Järnasklubb 93-07-13 karaktär i fara

JAG UPPRÖRS över de förändringar som i dag sker i den idylliska hamnen Järnasklubb. Sedan 1950-talet har jag upplevt denna fantastiska plats, men i dag tar förändringarna sådana proportioner att de måste ifrågasättas.

1983 antog kommunfullmäktige en områdesplan för Järnasklubb med omgivningar. Intentionerna i denna plan för Östra Klubbhamnen är, eller snarare var, att området närmast stranden ska vara Q-område. Det innebär enligt gällande områdesplan, att "området är kulturhistoriskt värdefullt. Om- och tillbyggnad skall göras i samråd med byggnadsnämnden och i vissa fall med länsantikvariern eller länsmuseum."

Ett flertal av de sjöbodarna som finns längs stranden har underhållits efter traditionellt mönster. Några har från förfallet skick restaurerats, inte med traditionell grundläggning på stenistor utan med fundament av betong, dock med bibehållande av den speglade bild som bodarna ligger ute i vattnet ger.

Denna bild har alltid varit karaktäristisk för Järnasklubb. Varför göra avsteg från den karaktären?

I dag nyuppförs en sjöbod i hamnen. Jag säger nyuppförs, då den tidigare sjöboden som fanns på samma plats rivits och dess gamla stenistor utplånats genom att hundratals kubikmeter stenmassor dumpats i hamnen.

En pir sträcker sig 30 meter ut i vattnet och längst ut på denna pir utbreder sig en yta av enorma mått, på vilken en sjöbod är under uppförande.

Jag anser att byggnadsnämnden misslyckats att följa planens intentioner att bibehålla traditionellt mönster på byggande inom detta Q-område.

Jag frågar mig också vilka grunder som gällt vid undantag från strandskyddslagen och om hänsyn enligt vattenlagen tagits och om vattendom föreligger.

Har länsantikvariern och/eller länsmuseum yttrat sig i ärendet?

Ett förtydligande om vilka riktlinjer som gäller för Östra Klubbhamnens Q-område vore önskvärt innan ytterligare ett antal sjöbodar raseras.

I samband med revidering av

översiktsplanen för Nordmalings kommun förra året yrkades att den inventerade sk Petterssons kaj med sin stengång knuten till kulturhistorisk byggnad skulle tas med i Q-området. Inget svar är lika med ett jakande svar. Varför har då ej detta redovisats i samrådshandlingen i maj 1992?

Ett citat ur boverkets och riksan tikvarieämbetets skrift "Bygga bostad på landet" (1989):

"Om de lokala särdragen skall bestå för Dina barn och barnbarn är det Ditt ansvar som nybyggare att anpassa Dig till mönstret och föra den lokala byggnadstraditionen vidare. Vi hoppas att den här skriften skall göra Dig nyfiken på Ditt eget landskap så att Du ser Dig om och tar reda på mera om hur husen där är placerade och utformade."

Eftersträvsvärda tankar för Klubbhamnen.

S-Å Essner, ordsbo

Solidariteten dog med Tage

JAG ANSLUTER mig till signalen Dorotheas uppfattning 9/7 om politiker, särskilt s-politiker. Det är sorgligt att socialdemokraterna som faktiskt en gång i tiden helhjärtat stod på arbetarnas och de svagas sida i samhället, nu har lämnat idealen och solidaritetstanken långt bakom sig. Det är ett faktum att när Tage Erlander avled, då avled också solidariteten och lojaliteten inom socialdemokratien.

Man anar att sossarna själva insett sitt svaga läge hos väljarkåren och börjat utnyttja de få fagra ansikten man har för PR. Mona Sahlin är förvisso en dam som ser bra ut, och det utnyttjas av rörelsen, som befinner sig i ett numera osäkert läge. Politiker som Ingela Thalén är inte mycket att hurra för, hon var sossarnas chefsförhandlare i arbetet med att försöka enas om ett arbetsmarknadspaket med det borgerliga blocken under vintern. Hon log ett valkampjulende under de dystra dagarna, när hon borde ha sett litet allvarigare ut. Men kanske sossarna har startat sin valrörelse lite så där i smyg redan — det gäller att se om sitt hus. Så långt från s man kan komma blir mitt motto.

Vivi-Anne Gustavsson

• Annelle Hörnqvist och Lars-Ove Wiklund, Fredrika, fick den 2 juli på Umeå BB en pojke som vägde 4 290 gram och var 53 cm lång.

• Marie Hörnqvist och Kenneth Nordström, Nordmaling, fick den 5 juli på Umeå BB en flicka som vägde 3 240 gram och var 48 cm lång.

Arbetslösa chaufförer tackade nej till jobb

93-07-15

□ En entreprenör i Nordmaling sökte en lastbilschaufför för ett kortare jobb och vände sig därför till arbetsförmedlingen. Men trots rådande hög arbetslöshet var intresset för att ta jobbet minst sagt ljust.

En enda

ville ta

jobbet

□ Av de 22 personer som var kompetenta för jobbet, och anmällda som arbetslösa vid arbetsförmedlingen i Nordmaling, svarade bara tolv i telefon när entreprenören ringde runt. Och bland dessa tolv var det bara en enda som var villig att ta jobbet!

□ – Det är i regel först när det erbjuds ett jobb som vi ser att det fuskas med arbetslöshetsförsäkringen, kommenterar Ove Andersson på arbetsförmedlingen i Nordmaling.

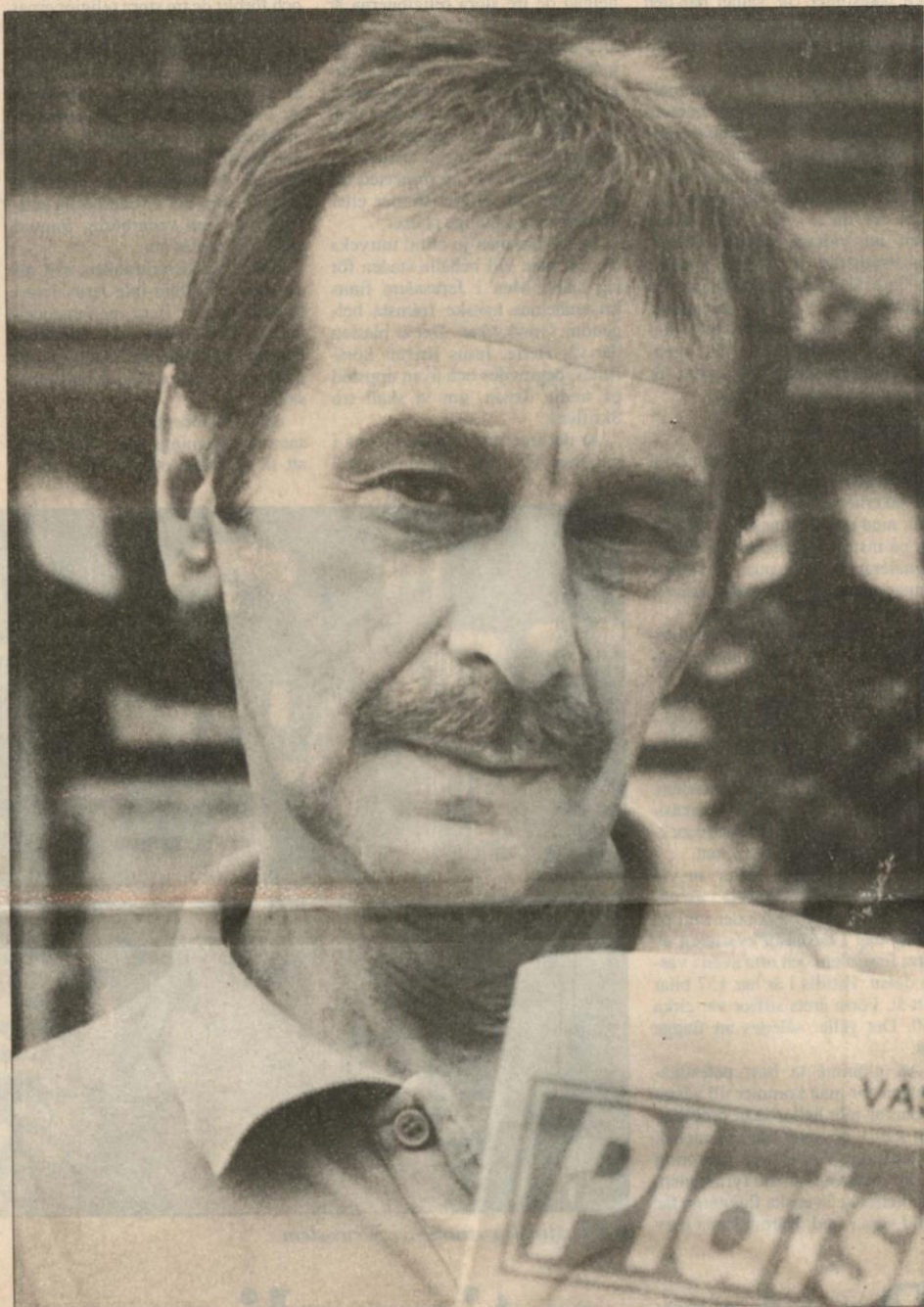
□ Arbetsförmedlingen i Östermalm i Stockholm har stött på liknande problem och därför har de nu skickat ett brev till de arbetslösa. Innebörden i brevet lyder: Var tillgänglig vid din telefon mellan klockan 8 och 10, varje dag, annars riskerar du att din ersättning från a-kassan dras in!"

SIDAN 4

• Ove Andersson vid arbetsförmedlingen i Nordmaling tycker det är anmärkningsvärt att bara en enda var beredd att ta jobbet som lastbilschaufför.

– Det här måste vi titta på, säger han.

FOTO: ANDERS WIKMAN

Nordmalings mygg och kameler

93-07-10

VAD HÄNDER om man silar mygg och sväljer kameler?

Några som klarar av detta är utan tvekan en del nordmalingspolitiker. För visst kan man likna kommunens katastrofala fastighetsaffärer vid att svälja kameler.

Här står kommunen i egenskap av ensam aktieägare i Stiftelsen Nordmalingshus med ett ofantligt stort fastighetsbestånd och därmed med en stor samling tomma lägenheter. Fastigheter som liksom på ett halt bananskal kommit i kommunens ägo. Några lysande affärer kan det inte vara för varken kommunförvaltningen eller för skattebetalarna.

Efter en enklare kontroll med stiftelsen var det häromdagen inte mindre än 25 lägenheter som stod outhyrda. Frågan kommer omedelbart huruvida stiftelsen klarar av detta utan tillskott från kommunen. Eller blir det kanske som med det kommunalägda energibolaget som kräver nya fräscha pengar från kommunen för att undvika en konkurs.

Nästa fråga är hur skall kommunen lösa betalningen av den fina laxtunneln i Fällfors? Lyckas kommunen krypa ur denna knipa utan ytterligare kapitaltillskott kan det vara på sin plats att kommunen ibland köper en eller annan lott. En viss chans till vinst finns det ju alltid.

NORDMALING
krönika

Anders Wikman

ATT UTRÖNA var gränsen går mellan att sila mygg och svälja kameler kan vara svårt. Ett sådant fall är den kommunägda busstationen. Efter ett drygt halvårs förhandling står kommunen där utan hyresgäster för godshantering, lokal för taxi och samlingslokal för busspersonal.

När budet på 300 000 kronor för fastigheten och ett kommunalt arrende av väntsalen inte antogs av kommunstyrelsen provade politikerna att genom anbudsförfarande häva in ändå mera

pengar för lokalen. Resultatet blev en ren katastrof – inte ett enda anbud kom in. I dag är det "Valle" som sköter godshantering, kommunen som upplåter väntsal för resande och taxiföretag som söker nya lokaler.

Hur gick det förresten med det tomma industrihuset i Gräsmyr som kommunen gick in och hyrde för att bolaget inte skulle gå omkull? Är kommunens hyreskostnader på 100 000-tals kronor att anse som myggor eller kameler som åker i väg mellan fingrarna?

I FÖRSÖKEN att lösa dessa ekonomiska problem finns både politiker och tjänstemän som ihärdigt "silat myggen" för att göra besparingar. En och annan kaffebyggare diskuteras i timmar medan beslut som rör miljöbelopp klubbas utan debatt.

Beloppen är så stora att det blir tjänstemännens anlitade konsulter som får stå för kunskaperna och råden till politiker, som inte förstår bättre än att säga ja eller nej.

Nu har våra kära politiker i sommarens grårusk tagit behövlig semester för att vila upp sig inför nästa runda både påtvingade och självförfäddade åstramningar. Utan tvekan är det mycket kännbart för vår kommun när staten skär ner ett 20-tal miljoner kronor i bidrag. Här gäller det snabbt att rätta munnen efter matsäcken så att inte bördan blir för stor.

För att slippa både myggen och kamelerna går det ju att stänga munnen, men för att klara kommunens ekonomiska spel gäller det att handla. Att ta tjuren vid hornen.

Kampen med myggen kan dock med fördel läggas i eller intill någon av våra riktigt fina lax- och öringsälvar. Tänka sig att det i dessa älvar, Lögde älv och Öre älv, på en månad gått upp närmare 200 laxar! Lyckas forskarna stoppa den hotande M74-sjukan är laxfisket och tillströmmande turister kanske den räddning som krävs för att få kommunen på fötter igen.

Domäns jaktarrenden:

Prisbråket går vidare

93-07-10

NORDMALING (VK)

– Vår nya prispolitik bygger på tanken att jägarna betalar för rekreationsvärdet av att få gå i skogen med en bössa på ryggen.

Det säger Per Eden, pressansvarig vid Domänskog AB, när han möter kritiken från jägarhåll över de höjda priserna.

Prissystemet gör Domänskog bara för att behålla inkomsterna även när älgstammen går ner, säger Harry Forsell, kritisk ordförande i Jägarna Västerbotten.

Som VK vid flertalet tidigare tillfällen belyst är jägarna mycket kritiska till Domänskogs nya prissystem och kortare arrendetid. På flera håll vill jägarna bojkotta jakten. Detta har även jägarförbundets cirka 47 000 medlemmar i de nordligaste länen uppmanats att göra.

Från Domänskogs håll uppger både pressansvarige Per Eden, Falun, och Karl-Göte Söderberg vid Domänskogs förvaltning i Umeå att det nya systemet bygger på tanken att jägaren i förskott betalar värdet av rekreationen att med gevär på ryggen få vistas i skogen. De tidigare avgifterna har varit att jägaren betalar avgifter för de fällda djuren i efterskott. Nu tvingas jägaren betala mellan 60 och 70 procent av avgiften i förskott. Prissystemet är det första i sitt slag i landet.

– Vi tycker att de andra skogsbolagens avgifter som betalas per skjutet djur i efterskott är bättre, säger en kritisk Harry Forsell. Han menar också att Domänskog alltså är den prisledande i landet när det gäller att ta betalt för jakten.

– De höga priserna gör att jägarna, för att hålla nere kostnaderna, skjuter de värdefulla kapitaldjuren anser han.

• Fler jägare

Detta möter Per Eden med att de höjda priserna gör att flera jägare släpps in i jaktlagen.

Prissystemet gör Domänskog för att behålla sina inkomster även nu när älgstammen går ner, ryter en bitter Harry Forsell och tycker att modellen är en "Stockholmsmodell".

– Från vår sida ser vi inget konstigt i att jägaren betalar en avgift för att få gå i skogen med en bössa på ryggen, säger Per Eden och försvarar systemet som nu får så stark kritik.

Han för i stället fram de aktuella siffrorna över hur förhandlingarna mellan skogsbolaget och arrendatorerna gått. Sett över hela landet är 86 procent av de tidigare femårskontrakten som nu ändrats till ett år undertecknade och klara. Av de tidigare ettårskontrakten är siffran så hög som 97 procent.

Här markerar Per Eden att skogsbolaget generellt har för avsikt att med tiden förändra dessa ettårskontrakt till femårskontrakt eller mer långvariga kontrakt.

När utförsäljningarna och den nya organisationen är klar kommer kontrakten att göras om för att gälla under längre tid, fortsätter han.

För umeregionens del meddelar Karl-Göte Söderberg att närmare 85 procent av kontrakten är klara.

I hela landet ligger cirka 300 kontrakt hos arrendenämnden därför att jägarna inte accepterat de föreslagna prishöjningarna.

ANDERS WIKMAN

• På torsdagen öppnade lokala konstnärer och hantverkare en egen lokal. Från vänster: Paul Forsgren, Ingemar Fällman, Thyra Olovsson, Sigvard Grundström, Barbro Lundgren, Gunnilla Digerfors, Ann-Marie Kintzelt, Märta Eriksson och Roland Eriksson.

FOTO:
ANDERS
WIKMAN

Egen lokal för hantverk och konst i Nordmaling

RÖDVIKEN (VK)

Vid en enkel ceremoni vid "Våffelstugan" i Rödviiken i Nordmaling invigdes på torsdagen intresseföreningen Forma. Det är 17 hantverkare och konstnärer från kommunen som bildat en förening för att med gemensamma krafter värna om lokalt hantverk och konst.

I en röd liten stuga vid sjön skall de varva konstverk och hantverk. Lokalen, om två ut-

ställningsrum och hall, är den kommunägda så kallade Våffelstugan mellan Rödviikgården och campingen. Under de senaste veckorna har både medlemmar och intresserade hjälpt till att fräscha upp huset till en utställnings- och försäljningslokal.

• Lokalt hantverk

– Meningen med föreningen är att konstnärer och hantverkare gemensamt hjälper till med såväl marknadsföring som försäljning, säger ordföranden Inga-Lill Jönsson.

Hon betonar också den lokala förankringen, där samtliga medlemmar är verksamma i kommunen. I sitt invigningstal slog ordföranden i organisationen Navet, Bo Sundquist, fast värdet av samarbetet mellan ortens konstnärer och hantverkare med såväl marknadsföring som för att hitta nya idéer och uppslag.

• Hundratal

Inne i lokalen finns ett hundratal alster från trä- och silverslöjd till kläder och målningar.

ANDERS WIKMAN

Änder orsakade våldsam krock

RÖDVIKEN: Efter en trafikolycka på E4 söder om Rödviiken, Nordmaling, på lördagen fördes två personer i ambulans till universitetssjukhuset i Umeå.

Olyckan inträffade vid 12.00-tiden när två personer på väg söderut körde om två husvagnsekipage. Främre av de omkörande bilarna kom i höjd med de två husvagnsekipagen kom en andfamilj vandrande över banan.

Föraren tvärbromsade varvid den bakre personbilen kolliderade in i den främre personbilen. Sammanstötningen blev våldsam varvid två personer skadades. Båda klagade över smärtor i nacke och rygg.

Segelbåt gick till botten

NORDMALING: En 12 meter lång segelbåt gick under natten till lördagen på grund utanför Järnäs. En man och en kvinna fanns ombord, men trots gemensamma ansträngningar lyckades de inte få loss båten, och vid 10-tiden på lördagsmorgonen sjönk båten.

Mannen och kvinnan fick simma iland men klarade sig ifrån incidenten utan skador.

2-åring på nattlig promenad

NORDMALING: Vid 02.00-tiden på söndagsmorgonen fick polisen i Umeå ett larm om en försvunnen tvåårig flicka i Järnäs, utanför Nordmaling.

Pappan, som lagt flickan vid 21-tiden, hade upptäckt att flickan inte låg kvar i sin säng.

Lyckligtvis hittade han henne själv bara en liten bit från huset när han var på väg efter hjälp hos grannen.

Arbetslös riskerar missa älgjakten

NORDMALING (VK)

Arbetslösa jägare, fiskare, bärplockare och småbarnsföräldrar utan barnpassning riskerar att förlora sin a-kasseersättning.

Enligt lagen skall den arbetslösa vara oförhindrad att ta ett jobb som erbjuds. Det säger Marita Lemonaho vid arbetsmarknadsstyrelsen i Stockholm och redovisar reglerna som inte tillåter att den arbetslösa utan kontakt med arbetsförmedlingen jagar, fiskar, plockar svamp eller bär.

Med den ökade arbetslösheten ökas också riskerna för regelbrott när det gäller arbetslöshetsförsäkringen. Detta gäller över alla linjer

och brottet är försäkringsbedrägeri.

Att intyga att man är arbetslös samtidigt som man under en vecka är på älgjakten, är utomlands eller bara ute och fiskar är ett typiskt bedrägeri, säger Marita Lemonaho på försäkringsenheten vid arbetsmarknadsstyrelsen och den myndighet som utfärdar regler och anvisningar för arbetslöshetsförsäkringen. Samtidigt framhåller hon att den som skriver förhinder på intyget under sådana dagar bara skjuter fram sina a-kassedagar.

• Några fuskar

Vid arbetsförmedlingen i Nordmaling uppger Ove Andersson,

med ett 20-tal år inom arbetsförmedlingen, att det inte är så vanligt att arbetsökande fuskar med a-kassan.

Men visst har det hänt att man till och med åkt utomlands och sedan begärt a-kassa.

Det största problemet är annars de personer som exempelvis ger sig ut i skog och mark för att plocka svamp och bär eller den som för en dag åker ut och fiskar eller jagar utan att meddela arbetsförmedlingen.

För att få a-kassa krävs att man skall stå till arbetsmarknadens förfogande och oförhindrat kan ta det jobb som erbjuds och detta till och med samma dag, uppger Bo

Lindgren vid arbetsförmedlingen i Umeå. Även här markeras den hårda inställningen att den arbetsökande snabbt skall kunna finnas på det arbete som uppstår.

Lokala skillnader kan naturligtvis förekomma, men generellt gäller denna regel stenhårt, säger Marita Lemonaho.

• Älgjägare i farozonen

Arbetslösa jägare som till hösten ger sig ut på älgjakt eller annan jakt hamnar i riskzonen för att tappa a-kasseersättning. Enda möjligheten är att den arbetslösa bär med sig en biltelefon eller att man genom ombud ändå har kontakt.

Detta gäller även om du är ute och fiskar, plockar bär eller svamp.

Även småbarnsföräldrar utan barntillsyn tillhör en utsatt grupp när det gäller arbetslöshetsersättning. När barntillsynen inte är ordnad eller när den tillfälligt inte fungerar äger den arbetslösa inte rätt till a-kassa. Särskilda regler gäller dock för småbarnsföräldrar när det gäller inskolning av barn.

Det är alltså upp till den arbetslösa att på heder och samvete på de inlämnade a-kasserapporterna uppge om man verkligen var till arbetsmarknadens förfogande eller om man i själva verket gör något annat, säger Ove Andersson.

ANDERS WIKMAN

Pappersförädling kan rädda jobb

NORDMALING (VK)

MoDo i Husum vill bygga om en av sina tre papperslinjer till en linje för bestruket finpapper – en investering avsevärt större än 200 miljoner kronor.

Företagsledningen vid MoDos pappersfabrik i Husum vill bygga om fabriken för att även tillverka bestruket finpapper. För detta krävs en investering på över 200 miljoner kronor. Går förslaget igenom räddas åtskilliga jobb vid fabriken.

Vi kan inte vänta på att andra konkurrenter förädlar våra produkter utan måste titta över möjlig-

heterna att göra det själva. Det säger platschef Leif Westerlund och berättar om planerna på att dels modernisera fabriken, dels bygga om ena papperslinjen till en linje med bestruket blankt finpapper.

• Ny produkt

Överst på önskelistan är dock en investering i maskiner för finpapper. Enligt platschefen är projektet fortfarande på ett förprojekteringsstadium och ännu inte förankrat i styrelsen. Han berättar dock att planerna presenterats och förankrats hos de fackliga organisationerna.

För Husumsfabrikens del inne-

bär ombyggnaden att den nya avdelningen för bestruket papper byggs i lokalerna där redan en av tre papperslinjer finns. Kostnaderna överstiger avsevärt 200 miljoner kronor. Det hela är fråga om att förädla papperet på plats i Husum. MoDo skickar i dag papper från Husum till Silverdalen för att där förädlas till finpapper.

Tillväxten på bestruket papper är för tillfället mycket god, säger platschef Leif Westerlund.

När beslut om den planerade investeringen tas är ännu okänt. Westerlund anser dock att projektet är så viktigt att det borde vara i hamn inom ett par år.

ANDERS WIKMAN

Trots hög arbetslöshet

Bara en av tolv ville jobba

NORDMALING (VK)

Trots rekordstor arbetslöshet är det inte alla arbetslösa som vill ta ett jobb som erbjuds. När en entreprenör utanför Nordmaling sökte efter chaufför var det 12 personer som nekade att ta jobbet.

— Det här måste vi titta på, säger Ove Andersson på arbetsförmedlingen och är mycket kritisk till situationen.

När Erik Österlunds åkeri behövde en lastbilschaufför till ett vägarbete mellan Norrfors och Nyåker vände sig entreprenören till arbetsförmedlingen. Bland de totalt 388 personerna i den öppna arbetslösheten i Nordmaling hittades snabbt en lista på 22 arbetslösa chaufförer eller personer med lastbilskompetens.

När arbetsgivaren började ringa runt bland dessa möttes han av att nästan alla tackade nej till jobbet. Endast 12 av de 22 på listan var anträffbara på telefon. Av dessa var det endast en enda person som var villig att ta jobbet — en person som har kompetens men saknar erfarenhet. Många svarade att de inte kunde ta jobbet och skyllde på alla möjliga orsaker.

● Kritisk

— Det här måste vi titta på, säger Ove Andersson vid arbetsförmedlingen och är kritisk till att så många avvisat arbetet.

— Den lista som vi skickar ut är på personer som både vill och kan ta jobb och alltså står till arbetsmarknadens förfogande. Då godkänner vi inte att man uppger att man skall på semester eller på annat sätt avvisar jobbet. Helt klart är det många som inte fattar innebörden i arbetslöshetsförsäkringen, fortsätter han.

Ove Andersson har redan varit i kontakt med flertalet av de personer som nekat till att ta det lediga chaufförsjobbet. Denna kontroll gör han även om det nu är klart att en arbetslös chaufför, utanför den tidigare listan, kommer att ta jobbet.

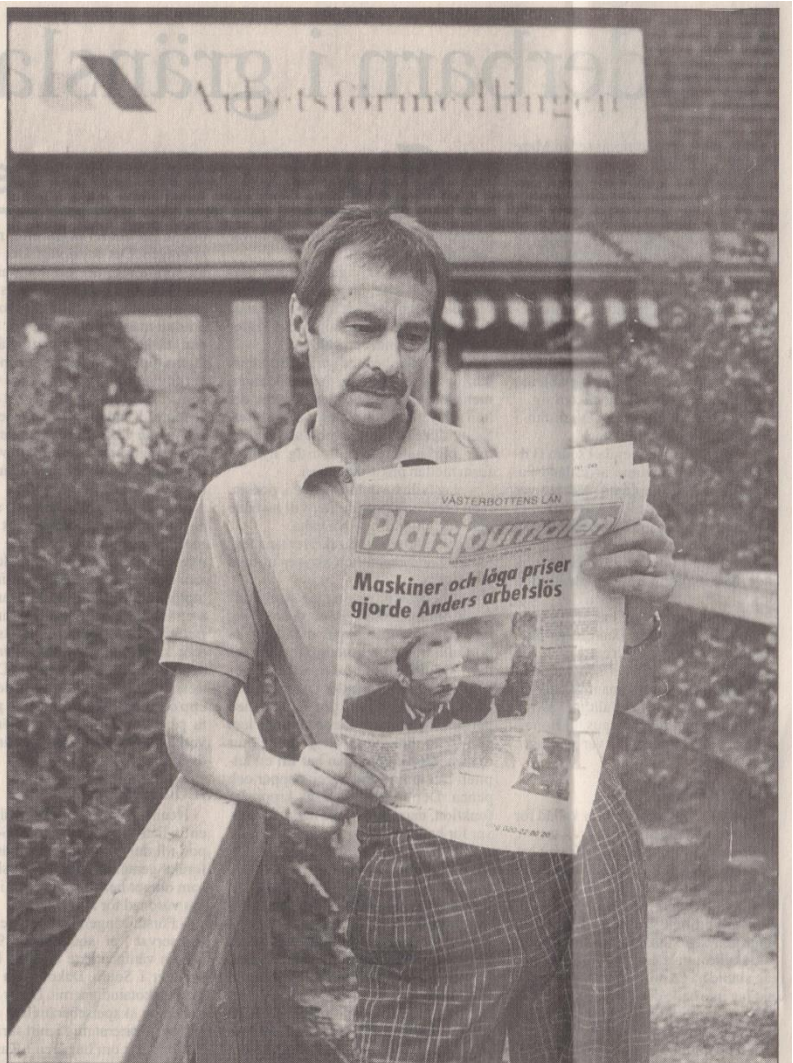
— Det är som regel först när det erbjuds ett jobb som vi ser att det fuskas med arbetslöshetsförsäkringen, säger Ove Andersson.

● Viktigt hålla kontakt

Han påtalar samtidigt hur viktigt det är för den arbetslöse att hålla kontakt med arbetsförmedlingen. Särskilt då den arbetslöse åker till annan ort eller på annat sätt blir oanträffbar. Andersson upplyser samtidigt att den arbetslöse tillåts att för en kortare period vistas på annan ort, men då under förutsättning att vederbörande kontaktar den lokala arbetsförmedlingen och står till arbetsmarknadens förfogande på den orten.

— Är man inte villig att ta ett arbete eller av någon anledning inte kan ta ett anvisat jobb skall man inte heller uppbära a-kassa, avslutar Andersson.

ANDERS WIKMAN

● — Är det så många som 12 personer som nekar att ta ett arbete måste vi gå in och kontrollera varje enskild person, säger Ove Andersson vid arbetsförmedlingen i Nordmaling.

FOTO: ANDERS WIKMAN

Rundviksdagens importerade eldsjäl:

”Jag tänker redan på nästa år”

RUNDEVIK (VK)
— Nästa år blir det en satsning på kulturen.

Ewert Ekman, drivande kraft bakom Rundviksdagen, är en man med framförhållning. Han har redan programmet för 1994 års upplaga i huvudet.

Ewert Ekman, för dagen klädd i Nordmalingsdräkten, gick omkring vid Rundviksgården och såg till att allt fungerade som det skulle.

För fjärde året i rad var han huvudsansvarig för arrangemanget. Riktlinjerna för lördagens evenemang var spikade och klara redan i september i fjol.

— Då måste det vara klart, för i slutet av september varje år lämnar jag orten, förklarade Ewert Ekman.

Eldsjälen bakom Rundviksdagen bor nämligen själv i Enköping större delen av året.

— Jag kommer alltid hem på somrarna och det är en glädje att ha det här uppdraget i Rundviksdagens ledningsgrupp. Jag är bara här uppe fem månader om året, men det är alltid en glädje att kämpa för orten, deklarerade denne ambassadör för Rundvik och Nordmalings kommun.

När Ewert Ekman påstår att det är något särdeles extra med Nordmalingstrakten måste han helt enkelt bli trodd. Han är nämligen en man som sett sig om här i världen. Han har arbetat i åtskilliga länder, de tre sista åren före pensionering-

en arbetade han i Manchuriet i nordöstra Kina.

På Rundviksdagen såldes faktiskt direktimporterat porslin från Kina i ett av utomhusständerna. Annars var det svenskt hantverk som gällde. De flesta av de lokala tillverkarna hade plats inne i Rundviksgården.

Bland dem fanns Ernst Forsgren, Lögdeå, med sina slöjdade byttor och fat. Han har arbetat med trä i olika former i hela sitt liv.

— Jag började på brädgård när jag var 13. Sedan var jag på sågen och fabriken också. Jag arbetade i Rundvik i 50 år.

Han lärde sig att lagga småbyttor som barn, men det var först i 60-årsåldern som han tog upp sysslan på nytt.

— Jag såg en bild på en vikingastänka i Svensk uppslagsbok och sade till frugan: ”En sån där kan jag också göra”. Hon svarade: ”Ja, gör det då”.

Den nygamla hobbyn har flera gånger fört Ernst Forsgren till utställningar och marknader inom och utanför länets gränser. I sommar har han exempelvis ställt ut sina föremål vid Gene fornby i Ångermanland.

Till Rundviksdagarna återkommer han gärna.

Och att det blir en särskild satsning på kultur nästa år, det har Ewert Ekman redan planerat inne i huvudet.

— Jag har tänkt en författarinna som invigningstalare. Mer säger jag inte, sade Mr Rundvik, enköpingsbon Ewert Ekman.

ANDERS WYNNE

• Ewert Ekman från Enköping är eldsjälen bakom Rundviksdagen. Här ses han i samspråk med Gunilla Johansson från ABF, en av medarrangörerna.

FOTO: TORKEL OLOFSSON

• Damerna till vänster — Elise Wiberg, Rundvik, och Ada Englund, Solna, funderar på att köpa en köpare av Rut Häggström och Lisa Öldberg, PRO i Rundvik.

• Ernst Forsgren från Lögdeå var en av flera hantverkare från trakten som ställde ut sina alster för försäljning inne i Rundviksgården.

Rundviksbo som verkligen har lyckats

93-07-19

RUNDVIK (VK)
Bert-Olof Svanholm lämnade Rundvik som yngling och återvände som en av de mäktigaste männen i svenskt näringsliv.

— Jag tror att det här var ett lagom stort samhälle att växa upp i; det skapade stabila människor, sade driftingenjörernas son som numera är VD i Sveriges tredje största företag.

Lördagen var en dag i Rundvik då man drog sig till minnes saker som hänt för 50 år sedan.

Bert-Olof Svanholm var invigningstalare i samband med årets upplaga av Rundviksdagen. För 50 år sedan var han en 7-årig pojke och känd som son till Elisabeth och Jonas Svanholm, driftingenjör på Masonitefabriken.

I dag är han VD för ABB Asea Brown Boveri i Sverige, landets tredje största företag med 28 000 anställda.

Dessutom är han vice ordförande i Industriförbundet, ordförande i Sveriges verkstadsindustrier och ledamot i SAF:s styrelse och arbetsutskott.

Kort sagt: rundvikspojken Bert-Olof har nått den absoluta toppen i svenskt näringsliv.

• Barndomens båtar

Många i publiken nickade och log då Bert-Olof Svanholm berättade om sin barndoms Rundvik: om frisorbesök, fotboll och bilar med mera.

Bert-Olof Svanholm växte upp på Tullen där Masonitefabriken hade två tjänstebostäder.

— Det som jag minns allra bäst är båtlivet. Naturligtvis var bogserbåtarna väldigt spännande för en liten pojke.

Bert-Olof Svanholm visade sig till och med komma ihåg namnet på båtkafter och andra människor från den tidens Rundvik.

— Det var på något sätt en lycklig period för oss alla.

Han berättade i mycket positiva ordalag om 40-talets Rundvik, men det innebär inte att han vill vrida klockan tillbaka. Bert-Olof Svanholm är ingen nostalgiker, utan han är i högsta grad en man som tror på förändring och utveckling.

— Vi måste se möjligheterna i förändringarna, inte bara riskerna.

— Tryggheten finns inte i det statiska, utan i utvecklingen.

Bert-Olof Svanholm framhöll för Rundviks del att det inte går att tro att allt ska bli som förut.

— Det gäller att anpassa sig i tid och se positivt på förändringar.

Nödändigheten av att förändra gäller också den svenska industrin i stort.

Tekniska försprång går bara att

hålla några år, kapital flyttas blixtnsabbt och konkurrensen hårdnar från låglöneländer.

— Minimilöner i Baltikum ligger på ofattbara 2 kronor i timmen, konstaterade Bert-Olof Svanholm.

Nu har han ingen önskan att också Sverige ska bli ett låglöneland.

— Nej tack, utan vi ska satsa på det som är vår styrka. Vi ska satsa på kunskap, på kunskap i vid bemärkelse.

Bert-Olof Svanholm tror att det finns plats för samhällen som Rundvik även i framtiden.

— Trots alla problem, för som samhället utvecklar sig blir vi allt mindre leroende av storskalighet. Även gamla industriorter har där sin möjlighet — om de frigör sig från gamla attityder.

ANDERS WYNNE

• För musiken svarade Dahlsfeldtarna under ledning av Eivor Söderman.

• Nä, men är det inte... Bert-Olof Svanholm, till höger, återsåg många gamla bekanta när han kom tillbaka till barndomens Rundvik på lördagen.

FOTO: TORDEL OLOFSSON

93-07-31
Allt fler skogsentreprenörer tvingas slå igen

En bransch i kris

NORDMALING (VK)

För mindre än ett par veckor sedan gick Pers Skogsmaskiner, Nordmalings största skogsentreprenör, i konkurs.

Det var ingen enskild företeteelse utan visar sig vid en granskning vara ett synligt bevis på en bräcklig bransch. Runt om i Norrland slår större och mindre entreprenörer igen sin verksamhet på grund av olönsamhet.

Den första länken i en av Sveriges viktigaste produktionskedjor, skogen, löper en uppenbar risk att bris-

ta. Tunga kapitalkostnader parat med minskade intäkter och allt längre stilleståndperioder har försatt skogsmaskinentreprenörerna i veritabla tumskrivar. Samtidigt som rationaliseringen inom skogsbruket tvingar fram allt mer tekniskt välutvecklade skogsmaskiner till allt högre inköspriser minskar skogsindustrierna sina lager för att undvika de därmed påförda kvalitets- och kapitalförlusterna.

Frankt uttryckt drar uppdragsgivaren främsta fördelarna av de högteknologiska skogsmaskinerna.

● Pressar marginalerna

Samtidigt pressar mellanleden, virkesförsäljningsföretag och för-
eningar, sina uppdragstagare på allt lägre vinstmarginaler för att i

sin tur så effektivt som möjligt mildra effekten av den egna minskade omsättningen.

Med andra ord ett "ekorrhjul" där alla försöker springa sig fri från motståndare och medtävlare i ekonominns uppförsbacke.

Att nämna skogsmaskinentreprenörfirman i Nordmaling som exempel tjänar sitt syfte i och med att det visat sig vara de större företagen som mislättningen att expandera och trygga jobben även för sina anställda, som nu står närmast avgrunden.

Däremot har en- och tvåmansföretagen, främst då familjeägda, klarat sig bättre, främst för att de valt att dra ner på sin egen inkomst, något som däremot oftast

är oönskbart för företag med anställda.

● – Pressad bransch

– Det är en pressad bransch. Under ett par års tid har våra uppdragsgivare sänkt ersättningarna för det arbete som ska utföras. Däremot står kostnaderna för våra entreprenörer gentemot bankerna kvar på en fortsatt hög nivå.

Det säger Lars Lundberg som representerar SMF, skogsmaskinägarnas förening, Hortiax, i en kommentar.

– Sedan januari förra året har minst ett 50-tal entreprenörer slutat. Av dessa har lyckligtvis endast några få tvingats i konkurs.

OWE FREDRIKSSON

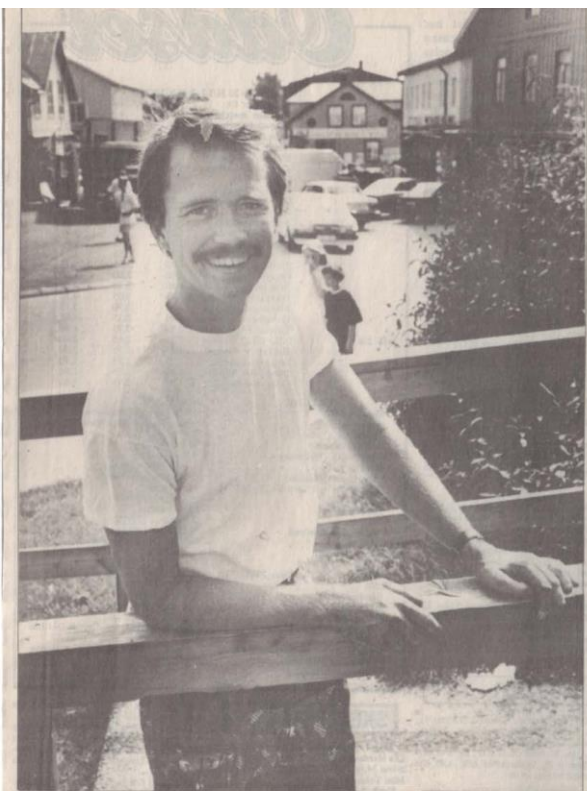
● Skogsmaskinerna blir allt mer tekniskt avancerade och därmed allt dyrare. Samtidigt har vinstmarginalerna på jobben sänkts till den grad att en hel bransch står utblottad. Sedan våren 1992 har ett 50-tal skogsentreprenörer i Norrland tvingats sluta, antingen frivilligt eller genom konkurs.

Pers Skogsmaskiner i konkurs

93-07-20
NORDMALING: Kommunens största skogsentreprenörföretag, Pers Skogsmaskiner, har försatts i konkurs. Företaget har sju anställda och förfogar över ett flertal skördare samt skotare.

– Vi hoppas kunna rekonstruera företaget och driva det vidare i en bantad organisation, kommenterar Per Rönqvist företagets konkurs.

Enligt uppgift är det den försämrade lönsamheten inom skogsentreprenörbranschen parat med höga omkostnader som bidragit till företagets kris.

• Mikael Peterson, Aspeå, har kommit hem efter två år i Centralafrika där han avslutat ett 13-årigt vattenprojekt för Örebromissionen.

NORDMALING (VK)
Nu har han återvänt, Mikael Peterson från Aspeå, som för två år sedan tog över Örebromissionens Vattenprojekt i Centralafrikanska republiken.

— I dag är Afrika glömt för omvärlden fastän nöden är lika stor som tidigare, säger Mikael som tillbringat 15 av sina 27 år i Afrika.

Framför allt har Centralafrika märkt av flyktingströmmarna från grannländerna Tchad och Sudan. Svältkatastroferna har avlöst varandra under de senaste åren och miljontals människor har flytt från sina hemländer och vandrat mot mindre hårt drabbad områden.

— I västra delen av Centralafrika, där jag arbetat, har landet klarat sig relativt bra från naturkatastrofer, däremot har vi märkt av de strejker som lamslagit landet under de senaste tre åren, berättar Mikael Peterson.

När han reste för två år sedan så var det tillsammans med sin yngre bror, Magnus, som också planenligt kom att stanna i ett år.

• Bybor tar över

De arbetade tillsammans med Örebromissionens stora vattenprojekt i landet, vilket Mikael varit huvudsansvarig för. Sedan brodern återvänt till Sverige var Mikael den ende vite i trakten.

— Målsättningen med mitt arbete var att avsluta vattenprojektet och överlämna ansvaret till lokalbefolkningen, berättar han vidare.

Problemet har varit att finna en vettig fortsättning och därmed finansiering av projektet utan svenska biståndspengar. Lösningen blev att byarna årligen fonderar pengar så att de finns tillgängliga när reparationer och underhåll behövs.

— I städerna var det inga problem att få gebyr för förslaget men däremot var det svårare i byarna på landsbygden, konstaterar han.

Anledningen är enkel. Befolkningen i de mindre byarna är självförsörjande i det mesta eller så byter de varor och tjänster med varandra. Pengar förekommer nästan aldrig i affärer men till slut lyckades Mikael och hans medhjälpare få gebyr för sina förslag. I dag administreras organisationen via EBO, Västra afrikas baptistkyrka.

Vattenprojektet i RCA, Centralafrikanska republiken, föddes för 13 år sedan som en idé från Nordmalings baptistförsamling. I dag finns omkring 300 vattenställen varav 120 borrhål och resten naturliga källor som förses med gjutna skydd på en sträcka av cirka 40 mil i västra delen av landet. Utöver vattenprojektet har Örebromissionen även en lång rad andra projekt i landet.

Mikael Peterson har för närvarande inga planer på att återvända till Afrika. Närmast är det mera privata angelägenheter som ligger honom närmast om hjärtat.

OWE FREDRIKSSON

• Centralafrikanska republiken har tagit emot stora flyktingströmmar från Tchad och Sudan som drabbats av svältkatastrofer.

Av kyrktaket görs souvenirer

NORDMALING (VK)

Det mer än 200 år gamla spåntaket på Nordmalings kyrka håller på att bytas. Under närmare två månaders tid skall 1 600 specialtillverkade takspån från kärnfura läggas som ett pussel för att möjliggöra hälla i ytterligare 200 år.

Delar från det 200-åriga taket gör vi om till souvenirer, säger 17-åriga Therese Grundström och visar vad som händer med gammalt näver, handsmidd spik och takspån.

När den södra delen av spåntaket på Nordmalings kyrka för 67 år sedan byttes var det ingen som tänkte på möjligheten att göra souvenirer av de gamla bitarna.

● Görs om till souvenirer

När den norra delen av kyrktaket nu byts efter att ha legat i närmare 200 år kommer de friska delarna att

göras om till souvenirer av alla olika slag.

Det är Agneta Grundström från Lögdö som tillsammans med maken Leif provar ett sätt att göra något av det närmare tusentalet träbitar som bit för bit plockas ner från taket.

På takspånet monterar Agneta upp en knippe växter, en bit näver och en hemsmidd spik. På nävret finns en text som kort berättar om det närmare 200-åriga spåntaket på kyrkan från slutet av 1300-talet.

● Taket bytt 1786

I gamla skrifter har takläggaren Leif Grundström funnit att hela taket på kyrkan byttes år 1786. Den södra delen av kyrktaket ersattes 1936 med nytt material. Förfaringsrådet har allihjunt varit det samma.

De 1 600 bitarna har nu tillverkats av Lars Nygren i Nyåker. Materialet som krävs för att taket skall stoppa i ytterligare 200 år är kärnfura.

Varje bit är 75 centimeter lång

och kommer från furu som har vuxit långsamt. Det är bara bitarna närmast karmen som duger.

Tittar man i ådringen ser man hur bitarna måste vara kapade och hyvlade för att vattnet inte skall rinna in i träet, säger Leif Grundström och visar de nya takspånen.

Det finns nog inget annat material som stoppar i 200 år, fortsätter Grundström och berättar om hällbarheten i ett kärnfuruk. Varje bit är infjädrad med dalabränd svart tjära.

● Behåller stilen

När det gamla taket nu plockas ner tar entreprenören även bort den näver som legat mellan takspånet och roten.

Detta på inrådan av länsmarknadsnämnden och då för att göra taket på samma sätt som före 1786. Samtidigt görs alla takrännor och taknock i tjärat trä. Kostnaden för att byta norra delen av kyrktaket är beräknad till 600 000 kronor.

ANDERS WIKMAN

Det blir inga dramatiska förändringar detta första år när Nordmalings IF övertar allt ansvar för Nordmalings marknad. Utseendemässigt och i storlek kommer den att likna de föregående, kommenterar Nils Sjödin, en av dem som håller i trädarna.

I omfång blir den marknaden marginellt större än tidigare år, konstaterar han och nämner antalet utställare i storleksordningen 110-115.

Idrott och affärer går ihop

Det kunde ha varit betydligt fler. Vi har 138 utställare på kölistan men föredrar att försöka få en balans mellan antalet näsare och besökare. Det största intresset missmarknad inte kolliderar med Åsleles.

NIF blir i och med överenskommelsen med Nordmalings kommun huvudsansvarig för de två största marknaderna i kommunen, också höstmarknaden på Rödvi-

ken. — Det är ju förvånande att kommunen inte fått den här marknaden att ekonomiskt gå ihop. Det är ett måste, menar Sjödin och nämner kommunens tidigare insats av skattemedel, 50 000-70 000, som orimlig.

Redan i dag kan han med bestämthet säga att NIF kommer att få en liten inakt trots att föreningen fått arva en hel del utgifter som kommunen intecknat.

OWE FREDRIKSSON

● När det 200 år gamla trätaket byts ut på Nordmalings kyrka passar familjen Grundström på att använda en del av materialet till att göra souvenirer.

Samtidigt som det nya taket är som att lägga ett stort pussel gör vi något kul av det gamla taket, säger Therese Grundström och visar sammansättningen av trä, näver, spik och växter.

FOTO: ANDERS WIKMAN

En glad lax ringde...

93-07-23
NORDMALING: Nu har den första bekräftade laxen tagits i Öreälven uppströms Laxforsen i Torrböle. Häromkvällen blev Bo Sundqvist, ordförande i fiskevårdsområdet uppringd av en glad fiskare.

– Enligt uppgift vägde laxen 3,2 kg och togs i Storforsen vid Agnäs, berättar han och menar att bekräftelsen är ett bevis på att laxtrappan i Laxforsen nu fungerar.

Även tidigare har rykten om laxar uppströms Öreälven cirkulerat men enligt Sundqvist har han tidigare inte fått dem bekräftade.

Pappersindustrier drabbas?

NORDMALING (VK)

De norrländska pappersindustrierna kan komma att drabbas hårt om Frankrike mot förmodan får gehör i EG-kommissionen för sina sanktionskrav mot Sverige.

Enbart SCA Nordliner AB med fabriker i Obbola och Munksund exporterar 10 procent, eller cirka 50 000 ton, av sin produktion till Frankrike.

– Det är för tidigt att ha en uppfattning om effekterna, kommenterar Johan Åström, SCA i Obbola, vilket också bekräftas från branschföreningen, Skogsindustrierna, i Stockholm.

Det är andra gången på kort tid som Frankrike begär att EG-kommissionen ska granska effekterna av den svenska kronans nedskrivning. Tidigare har kommissionen lämnat utan gehör det krav som väcktes om strafftullar på sågade trävaror. Nu har den franska industribranschen ånyo fått stöd i hemlandet för ett försök att få någon form av straffåtgärder riktade mot Sverige.

Kravet denna gång gäller den svenska pappersexporten och målsättningen är sannolikt att försöka få EG-kommissionen

att införa strafftullar eller riktade klausuler mot svenska produkter.

● Drabbar direkt

93-07-24
Om så sker kommer det att direkt drabba till exempel SCA Nordliner AB i Obbola. Fabriken exporterar tillsammans med systerfabriken i Munksund cirka 50 000 ton till Frankrike av en produktion på omkring 600 000.

– Vi tänker inte vidta några åtgärder än så länge utan avvaktar utvecklingen, säger Johan Åström och hänvisar till branschföreningen Skogsindustrierna.

Där säger dess informationschef, Kalle Karlsson, att det för dagen inte finns anledning till oro. Mycket tyder på att det endast rör sig om ett utspel från fransmännen, som länge hävdade att den svenska kronans nedskrivning var en medveten devalvering och därmed måste bestraffas, menar Kalle Karlsson.

● Utan åtgärd

– När fransmännen angrep den svenska exporten av sågade trävaror lämnade kommissionen kravet utan åtgärd. Situationen är principiellt fortfarande densamma så tills dess kommissionen tagit sitt beslut i nästa vecka är det enbart att avvakta.

OWE FREDRIKSSON

• - En vacker sommarklänning kanske? Väninnorna Elsa Dahlberg och Margareta Sandström passade på och kikade på några sommarinspirerade kreattioner.

93-07-24 Toppdag på Nordmalingsmarknad

NORDMALING (VK)

Det blev en toppdag på Nordmalings marknad när den öppnades under fredagen. Runt om i kommunen tornade regn- och åskmolnen upp sig men under dagen föll endast spridda droppar över centrala samhället. Besökarna tycktes lockade man ur huse och trängseln bland marknadsständer var stor.

Håller vädret även i dag, lördag, finns förutsättningar för att marknaden blir en av de mest välbesökta någonsin.

Det må vara vinklat att kalla Nordmalings marknad för barnens, men utan tvekan riktar sig utbudet i mångt och mycket till den kommande generationen. Det gäller både tivolinöjet och karamellstän-

den. Och visst tar också många för sig av de möjligheter som erbjuds. Ungdomar återfinns på var och varannan kvadratmeter som både försäljare och köpare vid lotteristånden eller som tillfälliga nasare i föräldrarnas marknadsstånd. Mest udda var nog 10-åriga David Jonsson, Örnsköldsvik, som spädde på veckopengen genom att agera gatumusikant med sin fiol framför mammas skivförsäljning.

- Jag har spelat i fyra år och det känner jag: Jag ska fortsätta med musiken, konstaterade han karskt mellan melodierna.

• Populär tolkare

Hur mycket han fick in under första marknadsdagen fick inte VK:s utsände veta, däremot att han tjänade mer än mamma gjorde på sina skivor.

• 10-åriga gatumusikanten David Jonsson tjänade större pengar på Nordmalings marknad än mamma gjorde på sina skivor.

Ett uppskattande ord ska även sägas om Roger Pontare, dagens artist som med sitt inlånade band Party Poppers från Umeå gjorde stor succé hos nordmalingsborna. Hans sångtolkning av framför allt Ray Charles låtar men även av Quincy Jones föll marknadsbesökarna i smaken med långa applåder som följde. Populär gjorde sig även vännäsbon Alf Nyström som snabbt plockade fram sitt munspel och kompede Pontare.

• Smolk som försvinner

Det finns dock lite smolk i bägaren. Till VK framförde framför allt

lokale affärsmannen Mohammad-Reza Rezai-Amin synpunkter på hur Nordmalings IF sålt ståndplatser till yrkesnasare utanför dennes affär trots att de konkurrerade med hans varor. Sune Högländer, ordförande i NIF, beklagade och medgav att även andra lokala affärsmän framfört kritik.

- På enbart ett par månader har vi tagit över hela ansvaret för organisationen och allt har inte fungerat 100-procentigt. Till nästa år ska vi försöka undvika att göra samma misstag igen, säger han.

OWE FREDRIKSSON

Tykkos eskapader i bokdebut

NORDMALING (VK)

Med boken Tykkos eskapader gör nordmalingsbon Sven-Erik Berg debut som författare.

– Boken har jag gjort för att tillfredsställa en del egna tankar och möjligen roa en och annan läsare, säger författaren.

När kräkenkampen Sven-Erik Berg gör debut som författare är det med i huvudsak material hämtat från slutet av 1970-talet. I boken, som är indelad i en civil och en militär del, skildrar han både egna upplevelser och händelser som vännar och bekantas berättelser.

• Tykko mångsysslaren

Tykko är bokens huvudrollsinnehavare och uppträder som bilförsäljare, fotbollsspelare, skidåkare, militär och mycket annat. Målsättning är enligt författaren inte att göra en skönlitterär bok, utan mer kåsera över olika företeelser.

– Det är meningen att en eller

annan läsare skall känna igen sig i någon av mina berättelser, uppger Berg och småkrattar själv åt några av poängerna i boken.

I den första delen av boken är det alltså den civila Tykko vi möter i sju olika händelser.

Bokens andra del är betydligt längre och handlar om Tykkos förhållanden i det militära. Förutom omslagsillustrationen har han låtit upp läsningen med enkla teckningar.

• Egen försäljningsmetod

För att sälja sin bok tar Sven-Erik Berg till greppet att helt enkelt knacka dör. Men först har han vandrat runt i området och i brevlådorna stoppat en enkel beskrivning om försäljningsmetoden samt bokens innehåll.

– När jag knackar på har kunden som regel redan bestämt sig. Antingen vill de köpa boken eller också har de bestämt att inte ta någon bok, säger han och tycker att försäljningsmetoden är bra.

ANDERS WIKMAN

• Med debutboken Tykkos eskapader går Sven-Erik Berg runt i Nordmaling och försöker genom dörknackning sälja sin första kåseribok.

FOTO: ANDERS WIKMAN

Rätta svar gav cykel i pris

NORDMALING: Anders Arvidsson, Hummelholm, är i dag lycklig vinnare av en cykel. Vid Nordmalings marknad lyckades han nämligen pricka rätt på alla frågor som Skogsägarna Västerbotten Örnsköldsvik ställde vid sin monter. Tvåa blev Ingegerd Jonsson, Baggård, och trea Lena Wallin, båda med full poäng. Totalt sju av 630 tävlande fick alla rätt.

Lions traditionella viktgissning på stocken lockade många. Vid efterföljande vägning pekade nålen på 399 kg och närmast var Erik Rönne. Nabbenudet